

Investerings glastuinbouwbedrijven gedaald

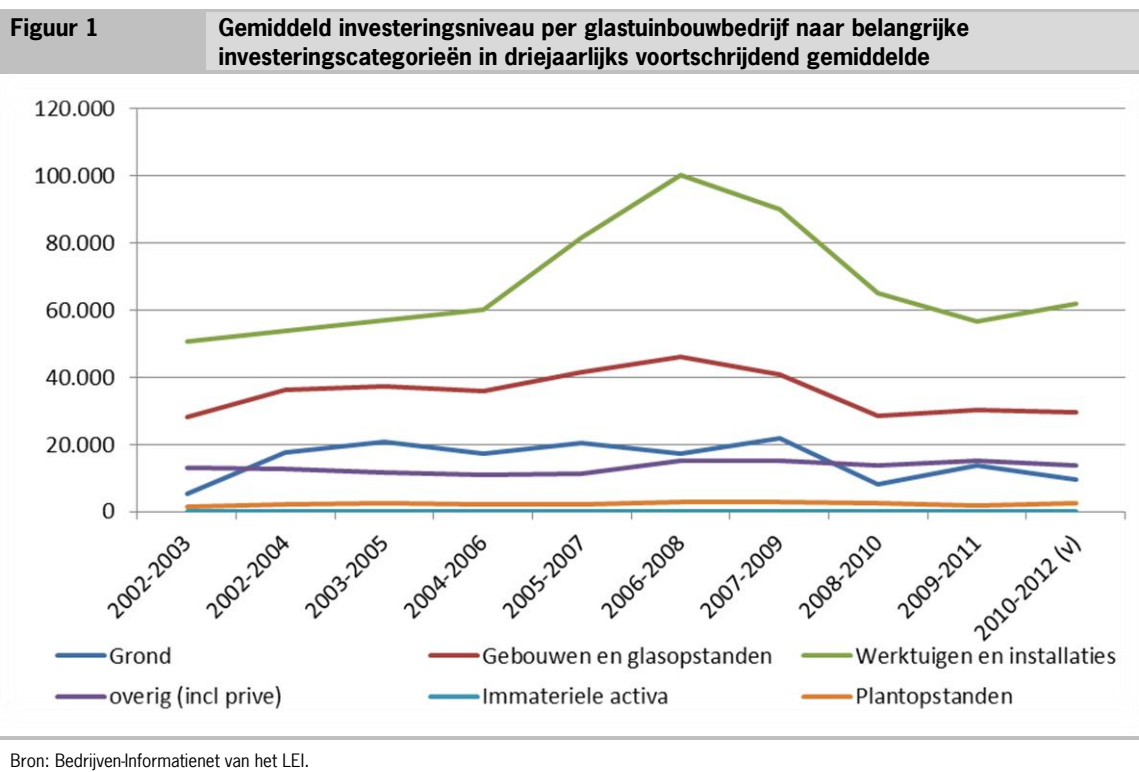
Gerben Jukema

Investerings in de glastuinbouw staan de laatste jaren onder druk. In de jaren 2007 en 2008 werd veel geïnvesteerd. Door de lage rendementen van de laatste jaren is er weinig ruimte voor experimenten en vernieuwingen en beperken bedrijven zich tot vervangingsinvesteringen. De moderniteit van de bedrijven loopt terug.

De bedrijfsinvesteringen zijn negatief beïnvloed door sterk schommelende opbrengstprijzen, ongunstige ontwikkelingen op de energiemarkten, onzekerheden over GMO-subsidies bij glasgroentebedrijven en de scherpere controle van banken op de financiële huishouding van glastuinbouwbedrijven.

Meeste investeringen in werktuigen en installaties

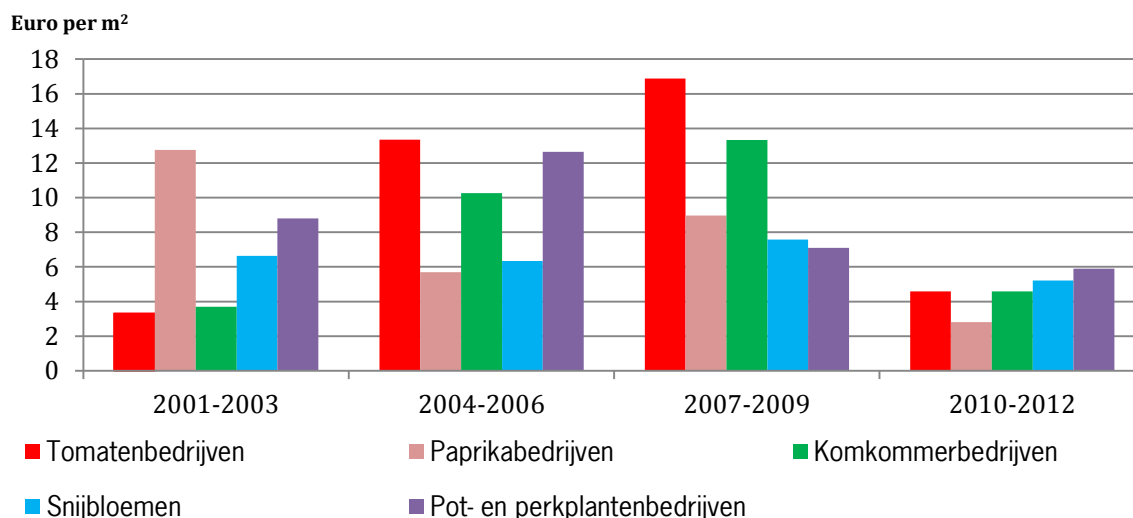
De glastuinbouw investeert het meeste geld in werktuigen, installaties en machines. Op de tweede plaats komen investeringen in gebouwen en/of glasopstanden. Grond is de derde grote investeringspost. Het niveauverschil is vrij goed te verklaren omdat werktuigen, installaties en machines niet altijd zijn gerelateerd aan een uitbreiding van het bedrijf. Nieuwe glasopstanden of grond aankopen zijn normaal gesproken geen jaarlijkse investering. In figuur 1 is het gemiddelde investeringsniveau per glastuinbouwbedrijf weergegeven.

Goede opbrengstjaren en externe factoren beïnvloed investeren

Investerings in de glastuinbouw worden veelal gedaan in het jaar nadat de opbrengstprijzen/bedrijfsresultaten goed waren. Vooral in 2007 steeg het investeringsniveau op zowel glasgroente- als snijbloemenbedrijven sterk. Er was ook een extra reden voor deze stijging. De stijging voor beide sectoren was het gevolg van invoering van strengere eisen voor Groen labelkassen (GLK) begin 2008, waardoor veel bedrijven besloten alsnog een nieuwe kas te laten bouwen. Een GLK heeft speciale bouweisen op het gebied van energiebesparing, meststoffen, waterverbruik en gewasbescherming. Hoewel deze kassen ten opzichte van gangbare kassen meer kosten, heeft het voor de teler ook voordelen. Zo is er de mogelijkheid van extra investeringsaftrek en een vrije afschrijving en brengt het imagoverbeteringen met zich mee. Deze investeringstoename is duidelijk te zien in figuur 2. Ook valt het hoge investeringsniveau van pot- en perkplantenbedrijven tussen 2004 en 2006 op. Een mogelijke verklaring is dat in deze periode de Phalaenopsis-teelt in Nederland sterk werd uitgebreid.

Figuur 2 Gemiddeld investeringsniveau (- desinvesteringen) per m² glas voor verschillende gewasgroepen in de glastuinbouw

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Investerings lijken te dalen, maar...

Tussen 2008 en 2010 daalde het investeringsniveau in de glastuinbouw sterk, waarna er in 2011 een kleine opleving plaatsvond. Tomatenbedrijven en pot- en perkplantenbedrijven vormden hierop een uitzondering en investeerden in 2009 (tomatenbedrijven) en 2010 (pot- en perkplantenbedrijven) juist meer.

Het lagere investeringsniveau tussen 2010 en 2012 is enigszins verklaarbaar omdat bedrijven niet elk jaar een diepte investering doen. Daarnaast speelt mee dat de economische crisis aan de vraagkant en de financiële crisis aan de aanbodkant van bedrijven een negatieve rol spelen op de investeringen. Zo worden sierteeltproducten minder gekocht in deze economisch zware tijden en zijn banken kritischer en veeleisender geworden bij financieringsvraagstukken. Daarnaast had de glastuinbouw en met name de komkommerteelt in 2011 te maken met de EHEC-bacterie waardoor uitermate slechte resultaten werden behaald. Het niveau van de investering ligt echter ook lager omdat het prijsniveau van bepaalde investeringen is gedaald. Zo zijn de grondprijzen

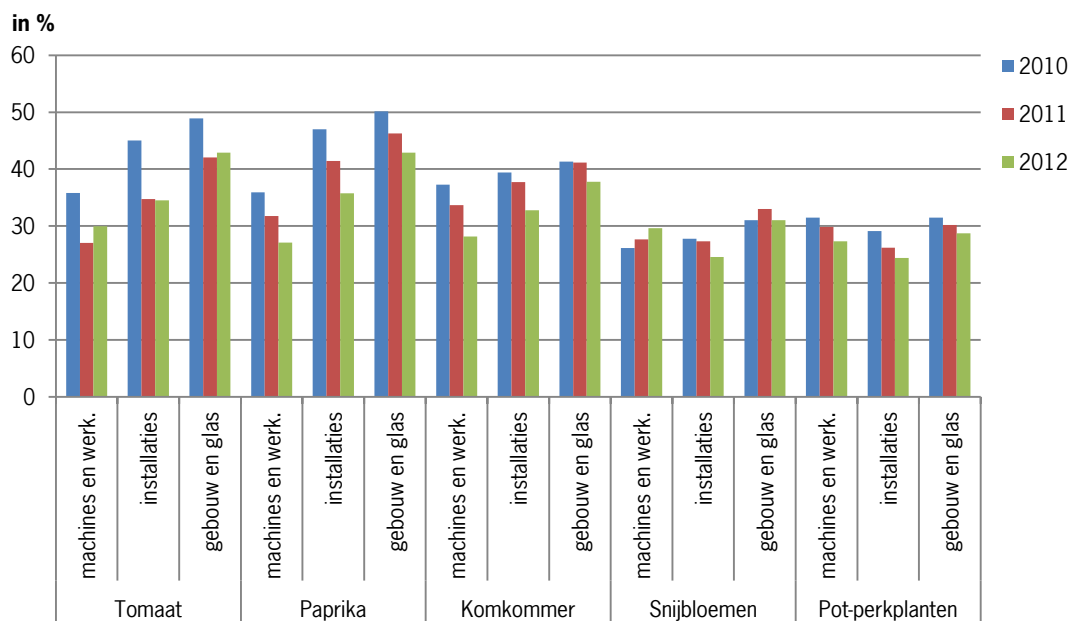

voor tuinbouwkavels, in de meeste regio's, de laatste jaren gedaald. Ook worden bestaande kassencomplexen overgenomen tegen lagere prijzen dan voorheen terwijl in vorige jaren ook meer werd geïnvesteerd in nieuwe kassen. Wanneer investeringen zijn uitgedrukt in m² kasoppervlakte speelt ook mee dat de kosten van sommige investeringen over meer m² verdeeld kunnen worden. Bedrijven zijn immers in de loop van deze eeuw in omvang toegenomen. Pas vanaf 2010 zijn ook de zeer grote glastuinbouwbedrijven opgenomen in de steekproef van het Bedrijveninformatienet. Hierdoor moeten de cijfers voorzichtig worden geïnterpreteerd.

Moderniteit daalt

Omdat er minder wordt geïnvesteerd, loopt de moderniteit van bedrijven terug (figuur 3). Zowel op het gebied van machines en werktuigen, installaties en glasopstanden en gebouwen daalt de moderniteit bij paprika-, komkommer- en pot- en perkplantenbedrijven. Alleen bij snijbloemenbedrijven neemt de moderniteit bij machines en werktuigen de laatste twee jaar toe. Dit is vermoedelijk toe te schrijven aan een verdere intensivering van deze sector. Bij tomatenbedrijven ligt de moderniteit voor twee van de drie categorieën tussen 2011 en 2012 ook hoger als gevolg van areaal uitbreidingen. Cijfers van de AVAG geven aan dat de gewenste 500 ha kasvernieuwing (bij 10.000 ha en een afschrijvingsperiode van 20 jaar) niet tot stand komt. De vernieuwing schommelde in de laatste vier jaar tussen de 90 ha en 250 ha.

Figuur 3 Moderniteit van glastuinbouwbedrijven voor machines en werktuigen, installaties en gebouwen en glasopstanden (2010-2012)

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.